

Bona tarda,

ens trobem aquí per celebrar un fet extraordinari i poc comú: la publicació d'un llibre dedicat a recordar una gran intèrpret del teatre; d'un llibre que duu per títol *Anna Lizaran*. El primer impuls de fer-lo i publicar-lo, el va tenir l'editor Gonzalo Canedo al mateix hospital Clínic minuts després de la mort de l'Anna. Després s'ha convertit en el llibre de moltes persones i voldria donar les gràcies a tothom per la seva col·laboració i en especial al Conseller de Cultura de la Generalitat, Ferran Mascarell, que es va comprometre des del primer moment a trobar fons per poder fer front a l'edició. El llibre ja és aquí i algú l'havia de presentar. Ho podia fer molta gent perquè, com ja he dit, hi ha participat molta gent, des del Guillem Jordi Graells i la Laia Montanyès que hi van ser des del començament o l'Aurora Rosales i la Martina Ros que ha seguit el dia a dia de l'edició, una aventura llarga i complexa, que ha durat gairebé dos anys. M'ha tocat fer-ho a mi perquè, com molts de vosaltres, me l'estimava; i perquè així puc expressar la alegria que em fa veure en aquest nostre país desmemoriat un llibre que és rar homenatge a la memòria d'una artista. I també perquè era una gran amiga, i perquè era una gran actriu amb la qual vaig compartir molts moments de la seva i de la meua vida, i potser també perquè vam aterrar junts - ella de Esparraguera, jo de Reus - a la mateixa escola de teatre, Estudis Nous, que havien fundat en Montanyès i en Boadella al carrer Aribau, i encara també perquè li vaig enviar una carta a París, quan ella estudiava a l'escola Jacques Lecoq, per demanar-li si volia formar part d'un projecte que començava i que es diria Teatre Lliure...

Jo faig servir moltes vegades una frase de l'Antoine Vitez que diu que, en el teatre, els actors són com els poetes que escriuen a la sorra a la vora del mar: amb la propera onada tot desapareix i només en queda el record. Però a mi em sembla que si ha existit l'ull d'un fotògraf que ha sabut captar aquella alenada d'energia, aquella respiració que dura un no-res, en una imatge pot quedar continguda, com en un misteri o una relíquia sagrada, l'evocació d'un moment especial de vida veritable que conté la ficció del teatre. I amb l'Anna això és possible gràcies, sobretot a l'ull del Pep Ros, el coprotagonista, l'esparring de l'Anna Lizaran en aquest objecte evocador que és aquest llibre. Fullejant-lo i veient desfil·lar, una darrera altra, les cares de tants i tants personatges que la feien ser una dona diferent cada vegada, un es torna a preguntar com ho fan els grans intèrprets per transfigurar-se una vegada i una altra i una altra: quantes persones!! Amb quina generositat poden ensenyar els plecs i replecs del ser humà, sempre des del mateix cos, però donant-los cada vegada una ànima diferent...! Hem de admitre que no tenim resposta, que no ho sabem, i que potser no ho saben ni ells mateixos, però sí que sabem que el misteri s'ha produït nit rere nit, perquè l'hem pogut veure i hi hem pogut assistir i participar-

ne. I aquest llibre, amb les seves imatges, com un miracle, ens permetrà convocar-lo.

A l'Anna no li agradava la solemnitat, però li agradaven els llibres, i aquest llibre li agradaria, i no només perquè la seva estimada Irene hi ha tingut molt a veure sinó perquè, fins i tot pels qui l'hem coneguda, ens trobem una vegada més amb la sorpresa de veure una intèrpret capaç de canviar biològicament de forma, moltes, moltes vegades, i molt, molt diferents. Si encara fos possible, li preguntàriem com ho fa, i ella ens contestaria que només juga i ens deixaria amb la mel als llavis.

També he dit més d'una vegada que aquest país, generalment, no estima els seus artistes. Envejar-los, fins i tot admirar-los, no és estimar. Potser hem començat un canvi de cicle perquè en el cas de l'Anna he de rectificar. L'Anna era una actriu i una persona estimada. Per molta gent. L'Anna per al públic no era famosa sinó propera. I els textos que acompanyen el llibre, llargs o curts, així ens ho expliquen. Molts parlen del plaer d'haver viscut amb ella extraordinaris moments artístics. Però també molts parlen del seu amor per la vida i de com sabia que la felicitat està feta de petits moments encadenats, que per ser complets s'han de compartir. I, amiga dels seus amics, així ho feia l'Anna sempre.

Volia triar un moment per compartir amb vostès. Un moment dels tants que evoca aquest llibre, però me n'ha vingut al cap un que no és al llibre i que potser cap fotografia no pot contenir. Durant molts anys una colla d'amics, gairebé tots gent del Lliure, anàvem a passar el cap d'any a una masia, Can True, que teníem amb el Fabià a l'Empordà. Devíem ser uns vint-i-cinc o trenta i es cuinava molt, és clar. Després del sopar i la festa, quan ja tothom se n'havia anat a dormir, amb les primeres llums del dia, l'Anna i jo ens quedàvem desperts i en una mena d'atac, mentre parlàvem sense parar, rentàvem plats, coberts, safates, taulells... i ho esbandíem tot amb aigua ben freda que ens anava reviscolant... escombràvem, fregàvem i, quan tot ja estava net com una patena, ens asseiem a fumar un cigarro i disfrutàvem del silenci net de l'Any Nou.

En nom de l'Anna, moltes gràcies per haver vingut.

Lluís Pasqual

10 de desembre del 2014

en motiu de la presentació del llibre *Anna Lizaran*